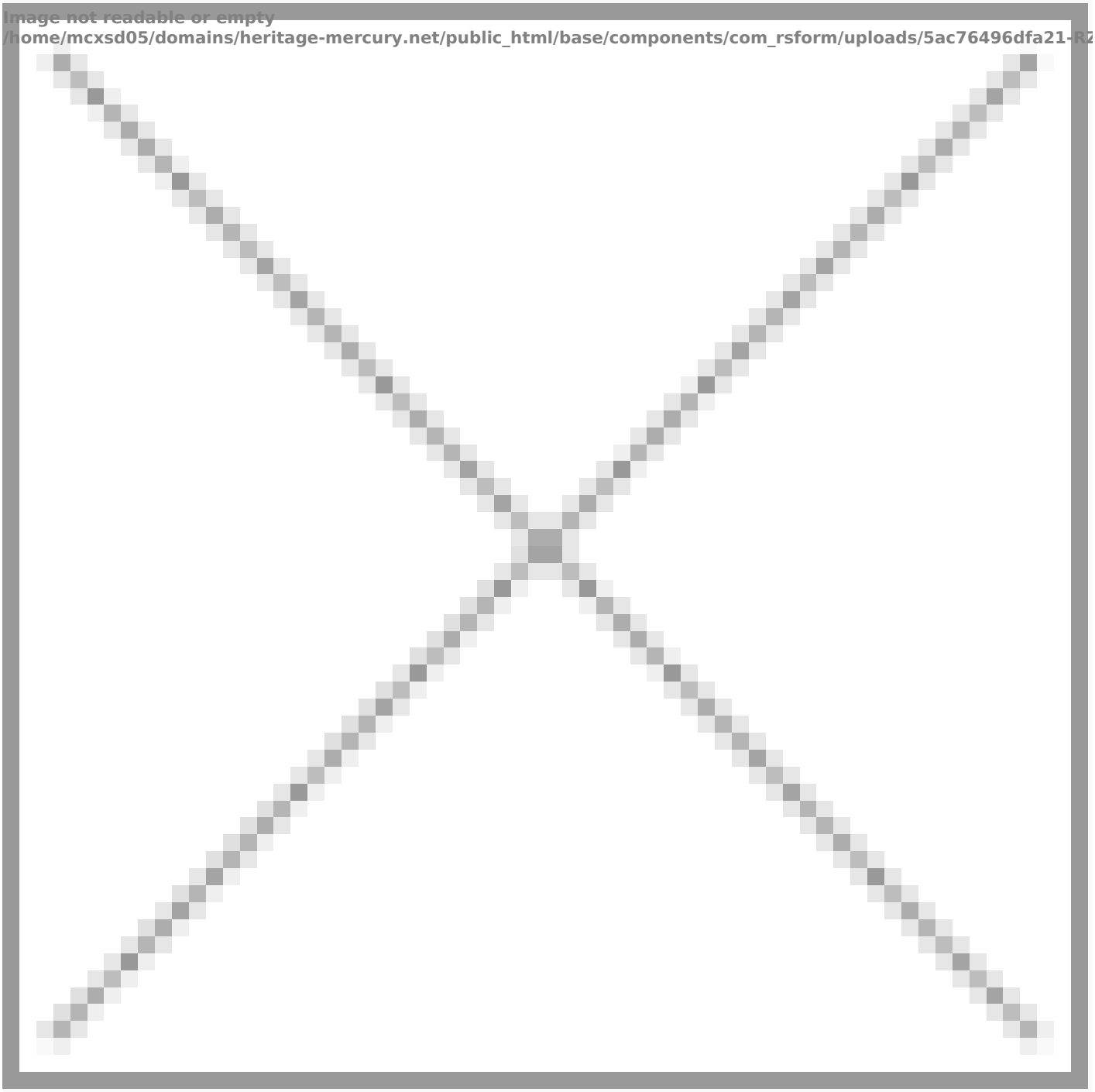
Ime predmeta 1	LITOŽELEZNA POSODA S POKROVOM ZA PRIPRAVO ČRNEGA SULFIDA
Ime predmeta 2	/
ID številka / EŠD	002.295.Idrija
Upravljavec	Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija
Lastništvo	Javno
Lastnik	Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija
ID številka / EŠD	510:IDR;RZ-493
Klasifikacija dediščine	Rudnik, Topilnica / Topilništvo, žganje rude

OPIS

Kratek opis	Litoželezna posoda s prostornino 18 litrov ima prisekano stožčasto obliko. Na spodnjem robu je ožja. Nato pa se proti vrhu enakomerno razširi in zaključi s širšim robom, ki je pri strani odebeljen, na vrhu pa raven. Posoda ima na odebeljenem robu pri strani dva ročaja za prijemanje. Pokrov je okrogel in ima na spodnji strani raven rob za boljše spajanje s posodo. V sredini pokrova je utor z navoji. Posodo in pokrov se zatesnili s pripravo za stiskanje. Ta je pravokotne oblike in ima zakrivljeni spodnji rob v sredi pa utor skozi katerega gre daljši vijak v obliki črke »T«.
Mere	Dolžina 45,5 cm, širina 41,5 cm, višina 53 cm.

Materiali	Lito železo
Datacija	1872
Avtor / Proizvajalec	Podatek o proizvajalcu ni znan.

Slikovne priloge

Prvotna raba	Lito železna posoda je služila za pripravo črnega sulfida po mokrem postopku izdelave umetnega cinobra. Najprej so izdelali koncentrirano raztopino. To so nato hranili v 300 do 500 litrskih litoželeznih kadeh, tudi do 5 let (starejša raztopina - lepši cinober). V tovarni cinobra idrijskega rudnika so imeli do 30 takih kadi. Po staranju, so dali 5 litrov raztopine polisulfida in žvepla ter 16 kg živega srebra v opisano posodo jo zatesnili ter postavili na stresalno napravo. S posebnim mehanizmom so 8 takih loncev hkrati stresali 8 ur. V tej fazi je živo srebro reagiralo z žveplom iz raztopine, pri čemer se je tvoril črn živosrebrov sulfid. Vsebino iz loncev so dali v kadi z vodo (40°C) dodali KOH in vsebino več dni mešali. Črn sulfid se je v uravnanih razmerah pretvoril v cinober. Nato so ga še spirali, sušili, sejali in pakirali.
Sedanja raba	Lito železna posoda se ohranja, varuje in prezentira kot pomembna dediščina rudarjenja v Idriji z izjemnimi univerzalnimi vrednotami. Je del rudarske zbirke Mestnega Muzeja Idrija. Obiskovalci si jo lahko ogledajo v okviru stalne muzejske razstave »Pet stoletij Rudnika živega srebra in mesta Idrija«. Mogoče jo je uporabiti tudi za različne oblike promocije dediščine živega srebra.
Prvotna lokacija	Tovarna cinobra Rudnika živega srebra Idrija.
Sedanja lokacija	Mestni muzej Idrija, grad Gewerkenegg (razstavni prostor 9).

STANJE OHRANJENOSTI

Zgodovina opravljenih posegov	Predmet je ustrezno konserviran. Dodatni posegi niso potrebni. Varovanje v prostoru je urejeno.

Sedanje stanje	dobro
Potrebni ukrepi	Redno obdobno vzdrževanje.

DOKUMENTACIJA

Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije	- Inventarna knjiga Mestnega muzeja Idrija; - Janouš, Alois c. kr. višji žgalniški nadzornik (k. k. Oberhüttenverwalter). Geschichtliche Entwicklung der Zinnoberfabrikation in Idria, Ad B. D. Z. 4521 de 1897; - Janouš, Alois c. kr. višji žgalniški nadzornik (k. k. Oberhüttenverwalter). Darstellung des Zinnobers in Idria in der Gegenwart, Ad B. D. Z. 4521 de 1897; - Kavčič, Ivica. Živo srebro: Zgodovina idrijskega žgalništva. Založba Bogataj, Idrija, 2008; - Kavčič, Ivica. Proizvodnja živosrebrovih spojin pri idrijskem rudniku skozi stoletja. Idrijski razgledi, 61/2, 2016, str. 60–76.
Izpolnjevalec	Mestni muzej Idrija
Izpolnjeval je	Miha Kosmač
Datum objave	12. 3. 2018
Datum urejanja	Never